

PROMOVAREA EDUCAȚIEI ANTREPRENORIALE ȘI OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE

Studiu elaborat de către Fundația Post-Privatizare

Studiul a fost elaborat de:

Departamentul Mediul de Afaceri, Fundația Post-Privatizare

Manager de proiect: Irina Toboșaru

Consilier management: Ileana Modreanu

Consilier management: Marius Piti

CUPRINS

I.	SCURTĂ INCURSIUNE ÎN EVOLUȚIA EDUCAȚIEI ANTREPRENORIALE PE PLAN GLOBAL ȘI ÎN ROMÂNIA.....	5
	I.1 Educația antreprenorială – un posibil răspuns la provocările secolului XXI.....	5
	I.2 Obiectivele educației antreprenoriale.....	6
	I.3 Fenomenul de educație antreprenorială pe plan global.....	7
	I.4 Educația antreprenorială în viziunea Uniunii Europene.....	10
	I.5.România-embriion de educație antreprenorială.....	14
II.	PROGRAMELE DE EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ–BUSOLA ANTREPRENORIATULUI ÎN ROMÂNIA.....	20
	II.1. Care sunt programele cu finanțare de la bugetul de stat, care sprijină educația antreprenorială în România?.....	20
	II.1.a. Programul național multianual pe perioada 2005-2012 pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii.....	21
	II.1.b. Programul pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare START.....	23
III.	SPRIJIN PENTRU EDUCAȚIA ANTREPRENORIALĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ.....	31
	III.1. Programul pentru formare continuă: oportunități de educație și instruire pentru toți, în perioada 2007-2013.....	31
	III.2.Programul Erasmus pentru tinerii întreprinzători.....	31
IV.	CONCLUZII.....	40

Fundația Post-Privatizare (FPP) este cea mai importantă fundație pentru antreprenoriat din România. Creată în 1996 de Comisia Europeană, FPP este o instituție privată, care promovează educația antreprenorială și susține inițiativele destinate dezvoltării sustenabile a mediului de afaceri românesc – cu accent pe întreprinderile mici și mijlocii și start-up-uri – prin intermediul programelor sale de dezvoltare antreprenorială, îmbunătățirea mediului de afaceri și promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor.

Pentru FPP, una dintre modalitățile esențiale de dezvoltare antreprenorială este reprezentată de educația în domeniu. Programele de educație antreprenorială disponibile în România sunt fie prea puțin cunoscute, fie prea greu accesibile din cauza aceleiași lipse de informații cuprinzătoare. De asemenea, programele similare la nivel european nu sunt fructificate la potențialul maxim, pierzându-se astfel resurse importante pentru dezvoltarea antreprenorială. Pe de altă parte, este din ce în ce mai important de satisfăcut nevoia antreprenorilor sau potențialilor antreprenori de a crea sau participa la programe de educație antreprenorială, sub toate formele aplicabile acestora.

Odată cu identificarea acestor aspecte, FPP a elaborat studiul *Promovarea educației antreprenoriale și oportunități de finanțare*, al cărui scop este acela de a identifica principalele surse de finanțare a programelor de educație antreprenorială, la nivel național și european. Studiul se adresează atât celor care au accesat deja aceste fonduri și doresc să cunoască noutățile în materie, cât și celor care intenționează să dezvolte o activitate antreprenorială în viitor.

Scopul prezentului studiu este de a scoate în relief și de a prezenta pe scurt principalele programe atât de la nivel național, cât și cele de la nivel european care vin în sprijinul educației antreprenoriale. În prima parte, vor fi descrise programele naționale cu finanțare de la bugetul de stat, care sprijină educația antreprenorială. Partea a doua a studiului, va aborda programele Comisiei Europene care finanțează educația antreprenorială.

Acest document este primul dintr-o serie de studii și rapoarte pe care FPP le pregătește începând cu acest an, cu accent pe dezvoltarea antreprenorială și îmbunătățirea mediului de afaceri destinat întreprinderilor mici și mijlocii.

Viziunea FPP este să devină lider național privind experiența în educația antreprenorială, atât pentru întreprinzătorii care au deja o afacere, cât și pentru cei interesați să aibă propria companie.

Mai multe informații despre activitatea FPP pentru dezvoltarea antreprenoriatului românesc sunt disponibile pe site-ul oficial, www.postprivatizare.ro.

Vă dorim mult succes!

I. SCURTĂ INCURSIUNE ÎN EVOLUȚIA EDUCAȚIEI ANTREPRENORIALE PE PLAN GLOBAL ȘI ÎN ROMÂNIA

Antreprenoriatul este văzut ca identificarea de oportunități dincolo de resursele pe care cineva le are sub control, în mod curent. Creșterea economică, creativitatea și inovația sunt înglobate în ceea ce înseamnă în prezent spiritul antreprenorial, acesta fiind mai mult decât simpla creare a unei afaceri. Perspectiva de antreprenoriat poate fi însușită și dezvoltată în caracterul mai multor indivizi, iar unul din factorii care contribuie substanțial la aceasta este *educația antreprenorială*.

În ultimele decenii, educația antreprenorială a devenit un pilon central al formării continue, datorită contribuției efective pe care aceasta o are la dezvoltarea inițiativei antreprenoriale, prin conștientizarea cursanților cu privire la rolul antreprenoriatului în societate și asupra capacității personale de a iniția propria afacere.

I.1 Educația antreprenorială—un posibil răspuns la provocările secolului XXI

În fața actualelor provocări globale ale secolului XXI, inovația, abordările creative și spiritul antreprenorial sunt posibile răspunsuri din partea mediului de afaceri, precum și din partea societății civile. Depășirea actualei crize economice necesită demersuri creative și noi modalități de operare în toate sectoarele economiei.

Dacă ar fi să credem în afirmația remarcabilului scriitor englez contemporan Ian McEwan, conform căreia “cea mai mare cruzime este lipsa de imaginație”, ar însemna că, într-adevăr, importantă este mai întâi, dobândirea capacității de a ne imagina cum trebuie să arate această lume economică echilibrată și apoi să găsim calea și mijloacele prin care să ajungem la ea. Spiritul antreprenorial și educația sunt două mijloace pentru dezvoltarea capitalului uman necesar construirii unei noi societăți în viitor și a unei lumi economice într-un nou echilibru.

Este necesară, în prezent, crearea unui mediu în care antreprenoriatul să se dezvolte și în care antreprenorii să încerce punerea ideilor lor în serviciul comunității globale. Cultura antreprenorială trebuie încurajată în contextul actual pentru a dezvolta abilitățile și

comportamentele necesare tinerilor întreprinzători, care vor acționa într-un nou climat economic caracterizat prin competitivitate ridicată și un înalt grad de inovare. Activitatea de antreprenoriat este o modalitate de a crea oportunități, care să contribuie la dezvoltarea economică și la perfecționarea profesională a celor implicați.

Educația antreprenorială ajută la promovarea unei culturi antreprenoriale, la schimbări de mentalitate și dobândirea de competențe necesare desfășurării unei activități. Nu mai este suficientă abordarea tradiționalistă în școli, care pune accentul doar pe furnizarea de competențe de bază în vederea ocupării unui loc de muncă. Fenomenul de globalizare s-a accelerat în ultimele decenii, fapt ce presupune adaptarea sistemului de învățământ la noile provocări ale mediului de afaceri, aflat într-o continuă dinamică atât în spațiile naționale, cât și în cele internaționale.

I.2 Obiectivele educației antreprenoriale

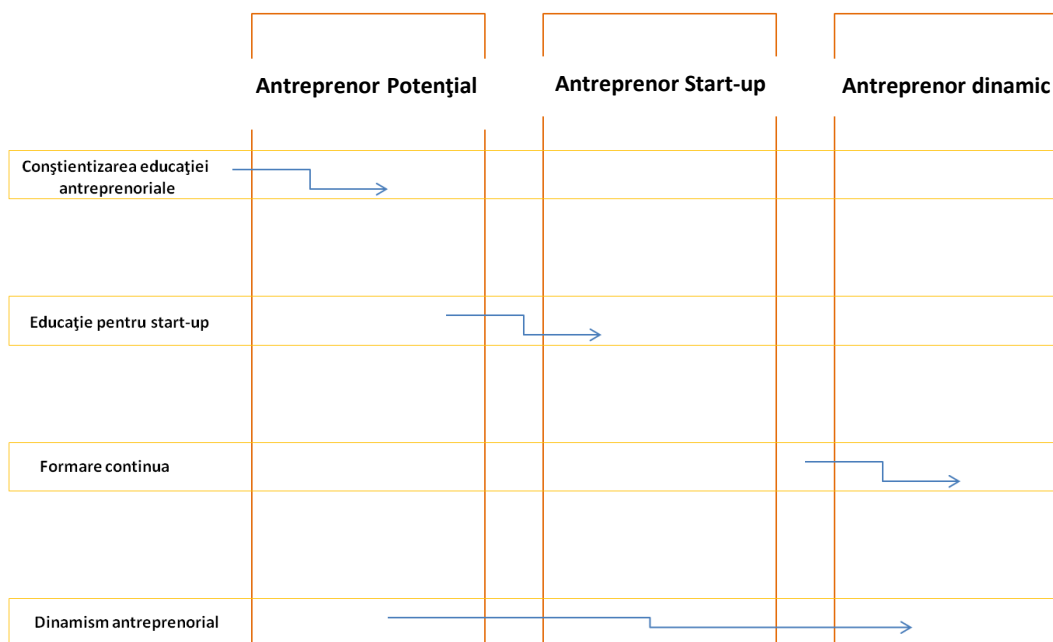
Primul stadiu (*Conștientizarea educației antreprenoriale*) are drept scop creșterea numărului de persoane interesate să dezvolte o afacere proprie și să conștientizeze posibilitatea întreprinderii unei cariere în zona antreprenoriatului.

Cel de-al doilea stadiu (*Educație pentru start-up*) constă în pregătirea derulării unei afaceri și, mai precis, clarificarea unor aspecte precum: obținerea de fonduri, reglementările legale, taxele și impozitele aferente etc.

Cel de-al treilea stadiu (*Educație continuă pentru antreprenorii existenți*) are drept scop îmbunătățirea abilităților antreprenorilor, urmând ca, pe parcursul celei de-a patra etape (*Dinamism antreprenorial*), în care se urmărește consolidarea comportamentului antreprenorial, să i se acorde acestuia un caracter dinamic.

Figura 1.

Relația dintre educația antreprenorială și stadiile procesului antreprenorial

Sursa: Joaquín Guzmán, Francisco Liñán, *Perspectives on Entrepreneurial Education: A US-Europe Comparison*, Jean Monnet European Studies Centre, Antonio de Nebrija University, 2

I.3 Fenomenul de educație antreprenorială pe plan global

Primul curs de antreprenoriat a fost susținut de Shigeru Fijii la Universitatea din Kobe (Japonia), în 1938. Începând cu anul 1945, Harvard Business School lansează cursuri de antreprenoriat, pornind de la necesitatea postbelică de formare a celor aflați în fața unei economii în transformare¹ (primul curs de acest gen a aparținut profesorului Miles Mace, „*The Management of New Enterprises*”). Treptat, numărul cursurilor de formare antreprenorială a crescut mai ales în universitățile din SUA, care oferă diplome în acest domeniu atât la nivel universitar, cât și

¹ Fernando Alberti, *La formazione imprenditoriale: teoria e prospettiva di ricerca*, LIUC Papers n.65, Seria Piccola e Media Impresa 3, Luglio-Agosto 1999

post-universitar. În anii '80, peste 300 de universități aveau incluse în programul educațional cursuri de antreprenoriat, pentru ca în anii '90, numărul acestora să crească la 1.050.²

În prezent, educația antreprenorială înregistrează un adevărat boom în SUA, fiind înregistrate³:

- ✓ peste 2.200 de cursuri desfășurate în cadrul a 1.600 de universități și școli;
- ✓ 277 de posturi în universități în domeniul antreprenoriatului (profesori și cercetători);
- ✓ 44⁴ de reviste academice specializate pe antreprenoriat;
- ✓ peste 100 de centre specializate pe cercetare.

Țări precum Australia, Japonia, Malaezia, Singapore au lansat deja programe legate de antreprenoriat, precum și reviste și publicații referitoare la acest domeniu. În Argentina, guvernul a stabilit o misiune națională de promovare a antreprenoriatului printre șomeri și de stimulare a dezvoltării economice.

În ceea ce privește Europa, atitudinea față de antreprenoriat este una mai puțin activă, fiind nevoie de promovarea întreprinzătorilor ca modele sociale și găsirea unui echilibru între riscuri și recompense. După cum se poate observa în *figura 2*, rareori antreprenoriatul este ales ca primă opțiune de carieră, de către europeni.

Potrivit rezultatelor unui sondaj⁵ din iunie 2010, doar 49% din cetățenii UE au o percepție pozitivă despre antreprenoriat, în timp ce în China, unde aproximativ 71% dintre chinezi preferă activitatea de antreprenor sau în SUA unde aproximativ 73% dintre americani au o imagine pozitivă asupra antreprenoriatului, există predilecție pentru a lucra independent și nu ca și salariat.

---

² Donald F. Kuratko, *Entrepreneurship education: emerging trends and challenges for the 21st century*, Coleman Foundation White Paper Series for the U.S. Association of Small Business & Entrepreneurship, 2003

³ ibidem

⁴ Exemple: *Journal of Small Business Management, Entrepreneurship Theory and Practice, Journal of Business and Entrepreneurship, Journal of Business Venturing, Strategic Management Journal, Journal of Small Business Strategy, Academy of Management Review, and Academy of Management Executive*

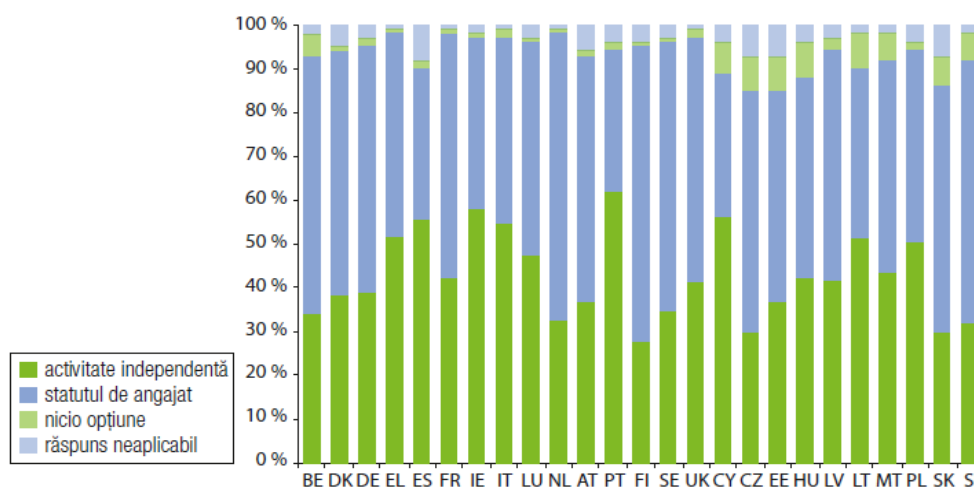
⁵ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/689&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Principala motivație pe care europenii o invocă, ca fiind descurajatoare pentru a iniția o activitate pe cont propriu este lipsa mijloacelor financiare. De menționat faptul că există ecarturi importante între țările membre, persoanele din anumite state (Cipru, Grecia), fiind pregătite să-și asume responsabilități și riscuri.

În Europa, educația antreprenorială a fost adoptată mult mai târziu decât în SUA, prima încercare de acest gen fiind semnalată în anul 1970. De exemplu, în Marea Britanie, prima întâlnire a *UK Small Business Management Education Association* a avut loc în 1975 și a reunit un grup de academicieni interesați în stimularea micilor întreprinderi. Primul curs referitor la crearea unei afaceri a apărut în Franța în 1978 (în cadrul școlilor „Hautes Etudes Commerciales”).

Figura 2.

ATITUDINEA ANTREPRENORIALĂ LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE (UE-25)

Sursa: ***, *Întreprinderile mici au prioritate. Europa este mai bună pentru IMM-uri, iar IMM-urile sunt bune pentru Europa*, Ediția 2008, Comisia Europeană, Direcția Întreprinderi și Industrie

Spre deosebire de SUA, în Europa conceptul de educație antreprenorială nu este atât de răspândit, neexistând asociații de referință care să reunească cercetători și profesori. Instituțiile de educație europeană sunt în general din sistemul public și mai puțin din sistemul privat și, drept urmare, orice schimbare ar trebui implementată la nivel național. Sistemul fiind mai puțin flexibil decât cel din SUA, marile universități europene au implementat cu reticență educația antreprenorială, excepție făcând universitățile politehnice. Cursuri de antreprenorat au fost

introduse în universități private precum INSEAD (Institut Européen d'Administration des Affaires - Franța), IMEDE (Elveția), Cranfield School of Management (Marea Britanie), etc.

La nivel european există o serie de organizații care au în centrul activității lor educația antreprenorială precum: Centre for Entrepreneurial Learning (Universitatea Durham din Marea Britanie), Center for Entrepreneurial Excellence (Universitatea St.Gallen, Elveția), EIM Business & Policy Research (Olanda), European Foundation for Entrepreneurial Research (EFER, Olanda) și European Council for Small Business and Entrepreneurship (ECSB, Finlanda). Guvernul danez, a creat în 2004 Academia Internațională Daneză pentru Antreprenoriat ("International Danish Entrepreneurship Academy"). Aceste organizații încearcă să răspândească conceptul de educație antreprenorială pe continentul european și să dezvolte personalitățile cu spirit inovator, capabile să-și asume riscuri în mediul de afaceri.

I.4 Educația antreprenorială în viziunea Uniunii Europene

Educația antreprenorială reprezintă o temă de maxim interes pentru Uniunea Europeană, fiind sprijinită prin politicile dezvoltate în ultimul deceniu. Instruirea adulților, sub toate componentele sale, reprezintă una dintre politicile prioritare ale Comisiei Europene în domeniul educației, aceasta fiind considerată factor determinant pentru competitivitate și ocupare, incluziune socială și dezvoltare personală, oriunde în Europa.

Formarea continuă a adulților acoperă practic toate tipurile de pregătire prin educație și training, cu respectarea egalității de șanse prin asigurarea de oportunități pentru toți, inclusiv categoriile defavorizate de populație.

În Europa, un rol important în educația antreprenorială revine diferitelor organizații și instituții (guverne, asociații, consumatori, sindicate, etc.), activitatea antreprenorială nefiind considerată încă ca și opțiune profesională de majoritatea populației. De aceea, este dificilă transformarea societății europene într-una dintre cele mai dinamice din lume din punctul de vedere al educației antreprenoriale. Este necesară o transformare a întregului sistem educațional – de la educația primară până la cea superioară (un exemplu relevant: Finlanda), rezultatele fiind vizibile pe termen lung.

Caseta 1

DEZVOLTAREA POLITICII DE EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ÎN ULTIMII 10 ANI LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE

ANUL	DOCUMENTE STRATEGICE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE	ELEMENTE CHEIE PRIVIND EDUCAȚIA ANTREPRENORIALĂ
2000	<i>Carta Europeană pentru Întreprinderile Mici</i>	“Europa va cultiva spiritul antreprenorial și noile aptitudini încă de la un stadiu incipient. Cunoștințele generale de afaceri și antreprenariat trebuie predate la toate nivelurile de învățământ. Modulele specifice ale instruirii în afaceri trebuie să devină o componentă esențială a programelor de învățământ la nivel preuniversitar și universitar”.
2003	<i>Carta verde cu privire la antreprenariat în Europa</i>	“Educația și formarea profesională trebuie să contribuie la încurajarea antreprenariatului prin crearea cadrului și abilităților corespunzătoare”.
2004	<i>Planul de acțiune: Agenda europeană pentru antreprenariat</i>	“Alimentarea cu combustibil a unei mentalități antreprenoriale” (Fuelling entrepreneurial mindsets)
2006	<i>Comunicarea Comisiei Europene – Încurajarea unei mentalități antreprenoriale prin educație și învățare</i>	“Autoritățile naționale ar trebui să stabilească o cooperare între departamente care să aibă drept rezultat dezvoltarea unei strategii cu obiective clare.”
2006	<i>Strategia Lisabona reînnoită</i>	“Necesitatea unei culturi mai inovatoare și antreprenoriale în mediul universitar”
2006	<i>Agenda Oslo pentru Educație Antreprenorială în Europa</i>	“Obiectivul este de a accelera promovarea unei mentalități antreprenoriale în societate, în mod sistematic și eficient”.
2008	„Gândeți mai întâi la scară mică”: Prioritate pentru IMM-uri	“Principiul 1: Crearea unui mediu în care antreprenorii și întreprinderile familiale să poată

	Un „Small Business Act” pentru Europa	prospera și unde spiritul antreprenorial este recompensat”.
2008	<i>Carta euro-mediteraneeană pentru întreprinderi</i>	“Cunoștințe generale despre competențele antreprenoriale trebuie să fie predate la toate nivelurile de învățământ ”

Consiliul European de la Lisabona, din 2000, a identificat 5 competențe necesare pentru o economie bazată pe cunoaștere, după cum urmează:

- tehnologia informației și comunicațiilor;
- cultura tehnologică;
- **antreprenoriat;**
- limbi străine;
- abilități sociale.

Carta Europeană pentru Întreprinderile Mici (2000), adoptată de Consiliul Afacerilor Generale, identifică antreprenoriatul ca fiind una dintre competențele de bază dobândită pe parcursul vieții și impulsionează sistemele educaționale din statele membre ale Uniunii Europene să introducă scheme de instruire în curricula pentru manageri.⁶

Forumul Nisa/Sophia Antipolis⁷ organizat în octombrie 2000 de către Comisia Europeană și autoritățile franceze și având ca temă “Training pentru antreprenoriat”, a abordat tema antreprenoriatului din 3 perspective:

- sistemul educațional (de la învățământul primar până la cel superior);
- sistemul de instruire vocațional;
- stagiile la companii.

În “**Raportul asupra viitoarelor obiective din sistemul educațional**” adoptat de Consiliul Educației pe 12 februarie 2001 au fost identificate următoarele domenii de interes:

- legături între instituțiile de educație și mediul de afaceri;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial prin educație și training.

⁶ http://europa.eu/legislation_summaries/enterprise/business_environment/n26002_en.htm

⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/training_education/nice_00/proceedings_nice_2000en_en.pdf

În 2003 se lansează **Carta verde cu privire la antreprenoriat în Europa**, care identifică următoarele obiective cheie:⁸

1. servicii de sprijin și training pentru antreprenori, în vederea dobândirii de cunoștințe și aptitudini de către aceștia; învățământul on-line și accesul la bune practici sunt metode recomandate pentru eficientizarea procesului de învățare;
2. incubatoare de afaceri în campusurile universitare;
3. abordarea educației antreprenoriale în învățământul secundar și includerea acesteia în programa învățământului superior, însă cu o mai bună implicare a mediului de afaceri.

Un an mai târziu, în februarie 2004, Comisia Europeană a adoptat **Planul de acțiune pentru antreprenoriat**, care cuprindea o serie de măsuri de natură să sprijine antreprenoriatul în țările membre ale Uniunii Europene. Sunt incluse obiective precum: promovarea culturii antreprenoriale prin prezentarea de bune practici, încurajarea tot mai multor persoane să devină antreprenori, orientarea către creștere și competitivitate, ameliorarea fluxurilor de finanțare, instaurarea unui cadru de reglementare și administrativ mai favorabil IMM-urilor.⁹

Un moment cheie în evoluția educației antreprenoriale la nivel european îl reprezintă conferința din octombrie 2006 de la Oslo, organizată de Comisia Europeană și guvernul Norvegiei. Prin prezentarea celor 38 de studii de caz de bună practică la nivelul Europei, conferința a avut drept scop promovarea educației antreprenoriale într-un mod sistematic în viitor, participanții provenind din 33 de țări din rândul membrilor Comisiei Europene, guvernelor naționale, instituțiilor de învățământ, ONG-urilor, oamenilor de afaceri și studenților. *Agenda Oslo* este un document structurat în 6 părți axat pe promovarea antreprenoriatului în societate și identificarea acelor acțiuni necesare în domeniul educațional:¹⁰

- 1^a parte: Cadrul pentru elaborarea de politici
- 2^a parte: Sprijin pentru instituțiile de învățământ
- 3^a parte: Sprijin pentru profesori și educatori
- 4^a parte: Activități de antreprenoriat în școli și universități;
- 5^a parte: Stabilirea unor legături între educație și mediul extern;

⁸ <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200203/ldselect/ldecom/142/142.pdf>

⁹ ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/incubators/docs/action_plan_on_entrepreneurship.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/training_education/doc/oslo_agenda_final_en.pdf

6^a parte: Activități de comunicare.

În iunie 2008, Comisia Europeană a adoptat un „**Small Business Act**” pentru Europa (*Cadrul exhaustiv de politici pentru întreprinderile mici și mijlocii din Europa - SBA*), prin care se recunoaște importanța sectorului IMM-urilor în economia UE și se îmbunătățește viziunea generală asupra spiritului antreprenorial. Principiul fundamental al SBA este „**Gândeți mai întâi la scară mică**”: **Prioritate pentru IMM-uri**, făcând referire la concentrarea eforturilor în direcția elaborării de politici pentru IMM-uri, acordându-se prioritate pentru IMM în actele juridice și asistență în rezolvarea problemelor care le împiedică dezvoltarea. SBA vizează 99% din totalul întreprinderilor europene din categoria IMM-urilor și creează un mediu favorabil afirmării antreprenorilor.¹¹

Unul din rezultatele SBA în domeniul educației antreprenoriale, l-a reprezentat proiectul **Erasmus pentru tinerii întreprinzători**, lansat în februarie 2009. Proiectul constă propriu-zis în schimburi de experiență între noi întreprinzători și cei care dețin experiență din diferite țări ale UE, durata unui stagiului fiind de 1-6 luni și acoperind o gamă largă de sectoare. Obiectivul acestui program este de a dezvălui noi oportunități de afaceri și de a utiliza mai eficient piața internă. În capitolul II al studiului se va descrie pe larg proiectul *Erasmus pentru tinerii întreprinzători*.

I.5 România-embriion de educație antreprenorială

În România, nivelul educației antreprenoriale este scăzut, în principal din cauza raportului slab dintre cercetare, cunoștințe, educație și industrie, existent într-un mediu de afaceri privat relativ nou.

Având în vedere schimbările structurale ale mediului economic din România și cerințele privind competențele profesionale și manageriale ale forței de muncă pentru o piață emergentă, sistemul de învățământ a trebuit să reacționeze pentru adaptarea ofertei educaționale la aceste cerințe.

¹¹ <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200203/ldselect/ldcom/142/142.pdf>

Ministerul Educației a adoptat cadrul legal necesar și a introdus în ariile curriculare discipline legate de educația antreprenorială a elevilor și face în continuare demersuri pentru promovarea antreprenoriatului prin:

- aprobarea de manuale alternative pentru disciplina *Educație antreprenorială*;
- introducerea de discipline noi pentru dezvoltarea capacității de orientare profesională;
- lansarea de programe care să contribuie la dezvoltarea culturii antreprenoriale.

În învățământul superior, educația antreprenorială este un demers mai puțin sistematic decât în cazul altor state membre ale Uniunii Europene, deși în ultimii ani există din ce în ce mai multe inițiative în acest domeniu, aparținând universităților din toată țara.

În acord cu politicile UE de încurajare a educației antreprenoriale în învățământul academic tehnic, universitățile cu profil tehnic din România s-au implicat în programe de educație antreprenorială, extinzând cooperarea cu firme și societăți comerciale în scopul stimulării spiritului antreprenorial în rândul studenților, inclusiv în cadrul unor parteneriate internaționale cu universități sau companii prestigioase.

Complementar curriculei școlare, în cadrul sistemului național de educație au fost introduse programe opționale pentru formarea abilităților antreprenoriale în rândul elevilor și studenților, cum sunt ***Programul Junior Achievement pentru elevi și studenți*** și ***ECO NET-Rețeaua firmelor de exercițiu în Europa de Est***.

➤ ***Junior Achievement România***¹² se derulează începând cu anul 2003, în baza Protocolului încheiat între Ministerul Educației și Organizația Junior Achievement România (JAR). În acest mod, se realizează implementarea în învățământul public preuniversitar, pe aria curriculară Om și Societate – Educație economică și antreprenorială, Consiliere profesională și/sau vocațională, a programelor internaționale de educație economică și antreprenorială Junior Achievement – Young Enterprise, adaptate la contextul academic și economic românesc.

Misiunea programelor Junior Achievement România este de a pregăti tinerii pentru lumea reală a afacerilor, arătându-le cum să genereze bunăstare și s-o administreze, cum să creeze locuri de muncă, care să ofere stabilitate comunității și cum să aplice raționamentul antreprenorial la locul de muncă.

Scurtă prezentare a programelor de educație antreprenorială Junior Achievement România:

---

¹² <http://www.jaromania.org/despre/programe>

- ✓ Programul **Comunitatea noastră** încurajează elevii să fie responsabili față de comunitatea în care trăiesc. Activitățile îi ajută să înțeleagă unele concepte economice și să afle mai multe lucruri practice despre comunitatea în care trăiesc și despre interdependența tuturor membrilor acesteia. Elevii înțeleg rolul social al celor care muncesc, diferitele tipuri de profesii, cum se acordă salariile și cum funcționează taxele și economiile individuale;¹³
- ✓ Programul **Este afacerea mea** abordează tematica antreprenorială într-o manieră diferită, reușind să contribuie la dezvoltarea antreprenorială a elevilor și la creșterea gradului lor de înțelegere a relației dintre ceea ce învață în școală și participarea cu succes la economia globală;¹⁴
- ✓ Programul **Piața și comerțul** vine în întâmpinarea necesității elevului de a acumula informații despre: aspectele cheie ale economiei globale; modalitatea de funcționare a comerțului internațional; impactul comerțului internațional asupra vieții cotidiene a individului;¹⁵
- ✓ Programul **Compania elev** oferă elevilor oportunitatea de a-și conduce propria afacere. Procesul de educare a tinerilor, într-un mediu care simulează crearea și administrarea unei societăți comerciale pilot, reprezintă fundamentul pregătirii lor antreprenoriale;¹⁶
- ✓ Programul **IT pentru afaceri** este un program educativ menit să conștientizeze importanța utilizării tehnologiei informației și a comunicațiilor (TIC) în dezvoltarea proiectelor antreprenoriale ale tinerilor;¹⁷
- ✓ Programul **Matematici pentru afaceri** pune în legătura comunitatea de afaceri, școala și familia, prin implicarea noțiunilor de matematică generală, algebră simplă și geometrie;¹⁸
- ✓ Programul **Să fii lider** îi îndeamnă pe elevi să devină lideri ai comunității din care fac parte. Elevii vor identifica principalele caracteristici ale unui lider, vor studia elementele economiei locale, vor identifica posibile elemente de dezvoltare locală și vor exersa aptitudinile de lider în derularea unor proiecte școlare sau comunitare.¹⁹

¹³ <http://www.comunitatea-noastra.jaromania.org/>

¹⁴ <http://www.esteafacereamea.jaromania.org/>

¹⁵ <http://www.piatasicomertul.jaromania.org/>

¹⁶ <http://www.compania.jaromania.org/>

¹⁷ <http://www.itpentruafaceri.jaromania.org/>

¹⁸ <http://www.matematicipentruafaceri.jaromania.org/>

¹⁹ <http://www.safiilider.jaromania.org/>

Rezultatele prezentate în Raportul organizației Junior Achievement România pentru anul școlar 2008-2009²⁰ indică următoarele cifre cu privire la participarea în acest program după cum urmează: 3.587 profesori, 1.750 instituții de învățământ, 334 localități din România.

➤ Programul **ECO NET-Rețeaua firmelor de exercițiu în Europa de Est. Firma de exercițiu – primul pas în dezvoltarea mediului de afaceri** a fost implementat de Ministerul Educației, prin Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic. Introducerea conceptului de firmă de exercițiu în învățământul din România s-a realizat printr-un proiect inițiat în cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est al OECD și s-a dezvoltat în colaborare cu Ministerul Educației și Culturii din Austria, proiectul ECO NET cuprinzând în prezent un număr tot mai larg de licee de profil, participante la nivel național.

Firma de exercițiu fundamentează un concept modern de instruire și reprezintă o metodă interactivă de învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, o concepție modernă de integrare și aplicare interdisciplinară a cunoștințelor, o abordare a procesului de predare-învățare, care asigură condiții pentru probarea și aprofundarea practică a competențelor dobândite de elevi / studenți în pregătirea profesională.

A fost creată Centrala Rețelei Firmelor de exercițiu / Întreprinderilor simulate din România (ROCT) - Departament în cadrul Centrului Național de Dezvoltarea a Învățământului Profesional și Tehnic, care are atribuții de înregistrare, sprijinire și coordonare a firmelor de exercițiu din învățământul preuniversitar / universitar din România.²¹

Obiectivele ROCT²²:

- diseminarea conceptului "firmă de exercițiu";
- extinderea rețelei firmelor de exercițiu din România;
- participarea firmelor de exercițiu la târguri naționale și internaționale;
- intensificarea relațiilor dintre firmele de exercițiu din România pe piața națională și internațională;
- organizarea și desfășurarea târgului național și internațional al firmelor de exercițiu din România;
- amplificarea funcționalității rețelei firmelor de exercițiu, respectiv derularea de tranzacții pe piața națională și internațională a firmelor de exercițiu.

²⁰ http://www.jaromania.org/upload_tiny_mce/file/Organization%20report%202009_JA%20Romania.pdf

²¹ <http://www.roct.ro/ro/index.php>

²² <http://www.roct.ro/ro/index.php>

În evoluția acestui program începând cu anul școlar 2008–2009, Ministerul Educației a lansat **Competiția Business Plan** în cadrul proiectului de colaborare cu organizația Contact Kultur Austria și Banca Raiffeisen, având ca obiectiv stimularea prin competiție a abilităților antreprenoriale în rândul elevilor și facilitând astfel corelarea pregătirii teoretice cu pregătirea practică.

Pornind de la rezultatele obținute, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a luat decizia strategică de a disemina la nivel național această metodă de predare-învățare, astfel încât față de un număr de 99 de firme de exercițiu înregistrate în anul școlar 2002-2003, situația în anul școlar 2008-2009 se prezenta astfel: 841 de firme existente, școli participante cu localizare în 104 orașe din România.

În plus, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic are în vedere extinderea conceptului firmă de exercițiu pentru formarea spiritului antreprenorial la adulți, prin implementarea proiectului START PENTRU SUCCES vizând utilizarea firmei de exercițiu în programele de formare destinate adulților.

În ceea ce privește **formarea continuă** în rândul unor segmente particulare de întreprinzători – tinerii sau femeile – în prezent sunt în derulare programe guvernamentale de susținere a educației și culturii antreprenoriale, dezvoltate în regim multianual, începând cu anul 2004 când au fost introduse de Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație. Cele două programe sunt prezentate detaliat în capitolul II al studiului.

Complementar surselor de finanțare de la bugetul de stat, o resursă semnificativă pentru promovarea educației antreprenoriale o reprezintă **Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane**, finanțat din Fondul Social European și gestionat de Autoritatea de Management din Ministerului Muncii Familiei și Protecției Sociale. În cadrul Axei Prioritare 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii” (domeniul major de intervenție 2.1 „Tranziția de la școală la viața activă” și domeniul major de intervenție 2.3 „Acces și participare la FPC”) și a Axei Prioritare 3 „Creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor (domeniul major de intervenție 3.2 „Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității”) au fost instituite schemele de ajutor de stat și de minimis pentru formare profesională continuă adresată întreprinderilor mici și mijlocii. Liniile de finanțare aferente sunt deschise începând cu luna martie 2009, oferind subvenții pentru formarea profesională generală și specifică a personalului din IMM.

Informațiile complete despre Program și condițiile de accesare a fondurilor nerambursabile, pentru fiecare apel de proiecte organizat în perioada de desfășurare a POSDRU, 2007-2013,

sunt publicate pe pagina de internet a Autorității de Management AMPOSDRU: www.fseromania.ro.

Creșterea nivelului culturii antreprenoriale în România în viitorul apropiat va duce la apariția pe piață a unor antreprenori mai bine pregătiți, cu afaceri adecvate nevoilor pieței, care vor contribui în final la crearea unui mediu de afaceri competitiv și inovator, merit să facă față cu succes provocărilor și cerințelor de pe Piața Unică. Acest lucru este realizabil prin alocarea de fonduri în vederea stimulării și dezvoltării abilităților antreprenoriale ale tinerilor (elevi, studenți, tineri antreprenori) în cadrul diferitelor programe, seminarii, proiecte, cursuri, colocvii, workshop-uri, etc. susținute de către universități, autorități și instituții publice sau ONG-uri.

II. PROGRAMELE DE EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ–BUSOLA ANTREPRENORIATULUI ÎN ROMÂNIA

În România s-au derulat încă din anul 2004 două programe de educație antreprenorială finanțate de la bugetul de stat, cu adresabilitate directă tinerilor antreprenori și femeilor manager.

Totodată, pentru a veni în sprijinul creșterii culturii antreprenoriale, diferite organizații au conceput și pus la dispoziția întreprinzătorilor din România o serie de documente menite să stabilească pașii pe care aceștia trebuie să-i urmeze în derularea propriilor afaceri, precum:

- a) **Ghidul tânărului întreprinzător** publicat în 2004 de către Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație (actualizat și republicat în 2010 de către Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru IMM postate pe site-ul www.aippimm.ro);
- b) **Manualul tânărului întreprinzător (ADEPT)** publicat în 2009 de către Fundația ProWomen Iași în parteneriat cu Asociația Studenților Europeni Iași în cadrul Proiectului “ADEPT (Antreprenariat, Dezvoltare Economică și Personală a Tinerilor)”, RO 2006/018-447.01.01.22, finanțat de Uniunea Europeană prin Programul de Vecinătate România-Moldova 2004-2006 (PHARE CBC 2006).
- c) **Agenda antreprenorului** publicată în mai 2010 de către Banca Comercială Română într-un tiraj de 35.000 de exemplare;

II.1 Care sunt programele cu finanțare de la bugetul de stat, care sprijină educația antreprenorială în România?

II.1.a Programul național multianual pe perioada 2005-2012 pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii;

II.1.b Programul pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare START.

II.1.a Programul național multianual pe perioada 2005-2012 pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii

Ce vizează programul?

Programul demarat în anul 2005 are ca scop promovarea unui sistem de informare și instruire, care să faciliteze mobilitatea femeilor pe piața forței de muncă și dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale acestora în scopul implicării lor în structurile de afaceri din România. Acesta nu constă într-o finanțare directă acordată solicitantelor, ci în organizarea de seminarii și cursuri, care vin în sprijinul femeilor implicate sau nu în gestionarea propriilor afaceri, de a-și crea propria afacere sau de a o gestiona având la bază un management solid și eficient.

Cum se derulează programul?

Pentru anul 2010, programul s-a derulat astfel:

- In Etapa I au fost elaborate și publicate o serie de materiale promoționale;
- Etapa a II-a au fost organizate campanii de informare în cadrul caravanei **“Zilele femeilor întreprinzător”** în 13 orașe arondate următoarelor Oficii Teritoriale pentru IMM și Cooperatie:

1. OTIMMC BACĂU
2. OTIMMC BRAȘOV
3. OTIMMC BUCUREȘTI
4. OTIMMC CLUJ NAPOCA
5. OTIMMC CONSTANȚA
6. OTIMMC CRAIOVA
7. OTIMMC GALAȚI
8. OTIMMC IAȘI
9. OTIMMC PLOIEȘTI
10. OTIMMC TÂRGOVIȘTE
11. OTIMMC TÂRGU MUREȘ
12. OTIMMC TIMIȘOARA

13. OTIMMC SATU MARE

 Etapa a III-a s-au organizat și desfășurat cursuri de educație antreprenorială pe durata a patru zile în fiecare dintre cele opt locații din următoarele oficii teritoriale:

1. BRAȘOV
2. BUCUREȘTI
3. CLUJ NAPOCA
4. CRAIOVA
5. GALAȚI
6. IAȘI
7. TIMIȘOARA
8. SATU MARE

 Etapa a IV-a - se va organiza “**Forumul antreprenoriatului feminin**”, eveniment care va marca încheierea programului pe anul 2010.

În prezent, programul se află în faza premergătoare celei de-a patra etape de derulare. Având în vedere faptul că acest program este unul multianual și este prevăzut să se deruleze până în anul 2012, femeile manager din România vor putea aplica pentru următorii 2 ani (mai multe informații actualizate puteți afla pe site-ul: <http://www.aippimm.ro>).

Ce condiții trebuie să respecte persoanele interesate?

Aplicantele la acest program trebuie să îndeplinească următoarele criterii de eligibilitate după cum urmează²³:

- ✓ vârsta peste 18 ani;
- ✓ cel puțin studii medii definitive;
- ✓ s-au înscris la activitățile prevăzute în Program, pe baza formularelor de înscriere prevăzute în procedura operațională.

---

^{23***}, Procedură de implementare a Programului național multianual pe perioada 2005-2012 pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, http://www.aippimm.ro/categorie/programe/femei_manager2009/

Notă! În 2010 pentru participarea la cursuri în fiecare locație s-au alocat prioritar minim 5 locuri femeilor care proveneau din mediul rural, medii sociale defavorizate și minorități etnice, numărul acestor locuri putându-se extinde până la completarea locurilor rămase disponibile, dar nu mai mult decât numărul maxim stabilit în procedura programului.

Notă! Nu au putut aplica la etapa a III-a a programului persoanele care desfășurau activități de consultanță de orice tip și absolventele cursurilor de pregătire antreprenorială derulate în cadrul programului în anii 2005, 2006, 2007, 2008 și 2009.

Pentru persoanele care vor fi interesate de aplicarea la acest program și în anul 2011 detalii referitoare la bugetul alocat, condițiile de participare, locațiile de desfășurare a cursurilor și seminariilor, vor putea găsi pe site-ul www.aippimm.ro.

II.1.b Programul pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare START

Ce vizează programul?

Programul a fost demarat în anul 2004 de către Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici, Mijlocii și Cooperatie (ANIMMC) și UNCTAD Geneva și urmărește²⁴ :

- ✓ dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale bazate pe cunoașterea și gestionarea optimă a resurselor, în vederea adaptării rapide la rigorile determinate de globalizarea piețelor;
- ✓ sprijinirea demarării și dezvoltării firmelor nou-înființate (start-up-uri) prin facilitarea accesului acestora la finanțare;
- ✓ stimularea înființării de noi microîntreprinderi, precum și îmbunătățirea performanțelor economice ale celor existente, prin creșterea potențialului de accesare a surselor de finanțare;
- ✓ facilitarea accesului tinerilor la sursele de finanțare.

²⁴ ***, *Procedura de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START*, http://www.aippimm.ro/articol/programe/start2009/adrese_termen_start2009

Cum se derulează programul?

Acest program se derulează în două etape după cum urmează:

- ✓ în cadrul **Etapei I**, solicitanții participă, în urma aplicării on-line și a punctajului obținut, la un atelier de lucru menit să dezvolte competențele personale antreprenoriale (produsul fiind conceput și dezvoltat de Universitatea Harvard împreună cu Management Systems International și McBeer & Co) care se desfășoară pe parcursul a 9 zile calendaristice în 4 locații din România;
- ✓ în cadrul **Etapei a II-a** solicitanții, în urma aplicării on-line și a punctajului obținut, vor depune un plan de afaceri. La finalul procesului de evaluare, vor fi finanțate cele mai bune planuri de afaceri întocmite de aplicanți.

Notă! În cadrul etapei a II-a se pot înscrie și solicitanții care nu au participat la activitățile din prima etapă.

Notă! Absolvenții primei etape (cursul EMPRETEC), care vor depune Planul de Afaceri în etapa a II-a, precum și solicitanții la etapa a II-a care au urmat cursul de pregătire antreprenorială UNCTAD EMPRETEC în anii anteriori, vor beneficia de 25 de puncte la evaluarea datelor din Formularul de preselecție care este anexat procedurii programului. În caz contrar, cele 25 de puncte nu se vor mai acorda solicitantului.²⁵

Care sunt domeniile în care s-au dezvoltat afaceri din banii alocați programului?

Beneficiarii programului START pe anul 2009 au primit finanțare pentru dezvoltarea unor afaceri în următoarele domenii de activitate CAEN, după cum urmează:

- **G. COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR**
  - 45. Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
    - Cod CAEN - 452 Întreținerea și repararea autovehiculelor;

²⁵ ***, *Procedura de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START*, http://www.aippimm.ro/articol/programe/start2009/adrese_termen_start2009

I. HOTELURI SI RESTAURANTE

- 56. Restaurante și alte activități de servicii de alimentație
  - Cod CAEN - 562 Activități de alimentație (catering) pentru evenimente și alte servicii de alimentație;

N. ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPT

- 81. Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri
  - Cod CAEN - 813 Activități de întreținere peisagistică;

R. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

- 86. Activități referitoare la sănătatea umană
  - Cod CAEN - 862 Activități de asistență medicală ambulatorie și stomatologică;

T. ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII

- 96. Alte activități de servicii
  - Cod CAEN - 960 Alte activități de servicii;

Notă! Start-up-urile înființate din banii alocați programului START vor fi monitorizate pe o perioadă de 3 ani de la data înființării acestora.

Ce condiții trebuie să respecte solicitanții?

Anul acesta programul este gestionat de către Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru IMM, UNCTAD Geneva și Asociația pentru Antreprenoriat din România care au stabilit ca solicitanții la acest program să îndeplinească următoarele condiții de eligibilitate²⁶:

- **Pentru persoanele fizice:**
  - ✓ să fie cetățeni români;
  - ✓ să aibă vârsta cuprinsă între 18 și 40 de ani neîmpliniți;
  - ✓ să aibă studii medii sau superioare definitive cu diplomă de Bacalaureat/Licență sau Adeverință care să ateste finalizarea studiilor.
- **Pentru societăți comerciale (microîntreprinderi nu mai vechi de 2 ani):**
  - ✓ să fie organizate în baza Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale cu modificările și completările ulterioare și în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției;

²⁶ ***, *Procedura de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START*, http://www.aippimm.ro/articol/programe/start2009/adrese_termen_start2009

- ✓ să fie microîntreprinderi, conform prevederilor art. 2 și ale art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, care transpune în legislația națională Recomandarea CE nr. 361 din data 6 mai 2003, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L124 din data de 20 mai 2003 (până la 9 angajați și realizează o cifră de afaceri anuală netă sau dețin active totale de până la 2 milioane euro, echivalent în lei) ;
- ✓ să aibă capital social integral privat;
- ✓ asociatul sau acționarul să aibă vârsta cuprinsă între 18 și 40 de ani neîmpliniți; numai un singur asociat/acționar al societății comerciale eligibile poate beneficia de acest program, cu o singură societate; în situația în care solicitantul nu este acționar/asociat majoritar, este obligatoriu să fie administratorul numit al societății. Este permisă asocierea cu persoane care au mai mult de 40 de ani, dacă procentul părților sociale/acțiunilor deținut de acestea nu este decisiv în luarea deciziilor în cadrul societății;
- ✓ asociatul unic/asociatul/acționarul este cetățean român;
- ✓ asociatul unic/asociatul/acționarul să aibă cel puțin studii medii definitive;
- ✓ să aibă cel mult 2 ani de la autorizare/înregistrare la Registrul Comerțului la data depunerii Formularului de înscriere/Formularului de preselecție și să aibă ca obiect de activitate producția de bunuri materiale și/sau prestarea de servicii și/sau comercializarea produselor și serviciilor de piață;
- ✓ să nu aibă datorii la bugetul general consolidat și la bugetele locale, atât pentru sediul social, cât și pentru toate punctele de lucru;
- ✓ nu sunt în stare de dizolvare, reorganizare judiciară, lichidare, insolvență, faliment sau suspendare temporară a activității;
- ✓ nu sunt în dificultate, în conformitate cu prevederile "Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate", publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 244/2004;
- ✓ nu a fost subiectul unei decizii a Comisiei Europene de recuperare a unui ajutor de stat sau, în cazul în care a făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta a fost deja executată și creanța integral recuperată.

Nu beneficiază de prevederile acestui program solicitanții persoane fizice sau juridice care desfășoară activități încadrate în următoarele secțiuni conform CAEN Revizia 2²⁷:

- ✘ *H. Transport și depozitare;*
- ✘ *J. Informații și comunicații;*
- ✘ *K. Intermedieri financiare și asigurări;*
- ✘ *L. Tranzacții imobiliare;*
- ✘ *M. Activități profesionale, științifice și tehnice (exceptând codul 7410 Activități de design specializat și codul 7420 Achiziții foto);*
- ✘ *N. Activități de servicii administrative și activități de servicii suport (exceptând grupa: 81 – Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri) ;*
- ✘ *O. Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public;*
- ✘ *P. Învățământ (exceptând grupa 851 Învățământ preșcolar);*
- ✘ *Q. Sănătate și asistență socială, precum și activitățile de instruire și consultanță în orice domeniu, și de producție, comercializare și prestări servicii în domenii care prezintă risc pentru societate (alcool, tutun, arme, jocuri de noroc);*
- ✘ *activități de pescuit și acvacultură, acoperite de Regulamentul Consiliului (CE) nr. 104/2000;*
- ✘ *activități legate de producția primară a produselor agricole așa cum sunt enumerate în anexa 1 la Tratatul de instituire a Comunității Europene;*
- ✘ *activități de procesare și marketing ale produselor agricole listate în anexa 1 la Tratatul de instituire a Comunității Europene, în următoarele cazuri:*
  - *când cuantumul ajutorului este stabilit pe baza prețului sau a cantității produselor de acest tip cumpărate de la producătorii primari sau puse pe piață de operatorii economici respectivi;*
  - *când ajutorul este condiționat de a fi parțial sau integral cedat producătorilor primari (fermieri);*
- ✘ *activități legate de export către state terțe sau state membre, și anume, ajutoarele legate direct de cantitățile exportate, de crearea și funcționarea*

²⁷ ***, Procedura de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START, http://www.aippimm.ro/articol/programe/start2009/adrese_termen_start2009

unei rețele de distribuție sau pentru alte cheltuieli curente legate de activitatea de export;

- ✘ ajutoarele destinate utilizării produselor naționale în detrimentul celor importate;*
- ✘ ajutoarele destinate agenților economici care activează în sectorul carbonifer, așa cum este definit în Regulamentul CE nr. 1.407/2002 privind ajutorul de stat pentru industria cărbunelui;*
- ✘ ajutoarele pentru achiziționarea vehiculelor de transport rutier de marfă acordate agenților economici care au ca obiect de activitate prestarea de servicii de transport rutier de marfă contra cost.*

De reținut! Nu pot beneficia de alocații financiare nerambursabile (AFN) în cadrul programului START operatorii economici care au primit, cumulativ pe parcursul ultimilor 3 ani fiscali (2 ani fiscali precedenți și anul fiscal în curs), ajutoare de minimis (fie din surse publice naționale, fie din surse comunitare) în valoare totală de 200.000 euro, echivalentul în lei. Operatorii economici care vor depăși acest prag prin însumarea AFN acordate prin programul START cu alte ajutoare de minimis primite în ultimii 3 ani fiscali pot beneficia de finanțare numai până la atingerea plafonului de 200.000 euro, echivalentul în lei.²⁸

În ce constă sprijinul financiar acordat solicitanților?

Programul a finanțat în cadrul primei etape cheltuielile de cazare și masa participanților la cursul EMPRETEC, cu excepția taxei de participare de 1.000 lei suportată de către fiecare participant. Cursul a fost susținut de către trainerii naționali certificați și în curs de certificare de către UNCTAD Geneva.

În cadrul celei de-a doua etape, au fost depuse și urmează a fi evaluate toate planurile de afaceri, fiind finanțate cele mai bune dintre acestea în următoarele condiții:

- ✓ Pentru schema de finanțare cu credit bancar după cum urmează:

---

²⁸ ***, *Procedura de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START*, http://www.aippimm.ro/articol/programe/start2009/adrese_termen_start2009

 Alocație Financiară Nerambursabilă – maxim 70% din valoarea cheltuielilor eligibile aferente proiectului, dar nu mai mult de 100.000 lei/beneficiar;

 Credit Bancar – minim 30% din valoarea cheltuielilor eligibile aferente proiectului, dar nu mai mult de 50.000 lei/beneficiar - acordat de către instituția de credit parteneră. Instituția de credit parteneră poate acorda finanțare și pentru cheltuielile neeligibile aferente proiectului.

✓ Pentru schema de finanțare fără credit bancar după cum urmează:

 Alocație Financiară Nerambursabilă – maxim 70% din valoarea cheltuielilor eligibile aferente proiectului, dar nu mai mult de 100.000 Lei/beneficiar

 Aport propriu al solicitantului – minim 30% din valoarea cheltuielilor eligibile aferente proiectului.

De reținut!!! Conform protocolului de colaborare între Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii (FNGCIMM) și instituția financiară parteneră, creditul bancar acordat în cadrul acestui program, va fi garantat în proporție de 80%.

Care este obiectul finanțării?

Finanțarea este acordată solicitanților pentru achiziționarea de²⁹:

- ✓ Echipamente tehnologice (mașini, utilaje și instalații de lucru - inclusiv software-ul aferent, subgrupa 2.1, conform Hotărârii Guvernului nr. 2139/2004 pentru aprobarea catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, cu modificările și completările ulterioare);
- ✓ Aparate și instalații de măsură, control și reglare (subgrupa 2.2 conform Hotărârii Guvernului nr. 2139/2004 pentru aprobarea catalogului privind

---

²⁹ ***, *Procedura de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START*, http://www.aippimm.ro/articol/programe/start2009/adrese_termen_start2009

clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, cu modificările și completările ulterioare);

- ✓ Mijloace de transport auto pentru mărfuri (subclasa 2.3.2.2 conform Hotărârii Guvernului nr. 2139/2004 pentru aprobarea catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, cu modificările și completările ulterioare);
- ✓ Licențe, brevete, mărci, francize, etichetare ecologică;
- ✓ Taxe pentru înființare societate comercială la Registrul Comerțului (doar pentru solicitanții persoane fizice);
- ✓ Achiziționarea de tehnică de calcul (tip PC, format din: unitate centrală, monitor, imprimantă, inclusiv sisteme portabile, licențe necesare desfășurării activității);
- ✓ Achiziționarea de spații de lucru, spații de producție și spații pentru prestări servicii (clădiri, hale de producție, spații amenajate pentru activități de prestări servicii, inclusiv din elemente prefabricate). Activele din cadrul acestei categorii nu trebuie să fi avut destinație locativă;
- ✓ Achiziționarea de mobilier pentru dotarea spațiilor amenajate pentru activități de producție/ de servicii.

Notă! Obiectul finanțării trebuie să fie strict legat de codul CAEN accesat. Nu se finanțează elementele de cost care nu au legătură cu codul CAEN accesat și cu procesul de producție sau serviciul prestat ca de exemplu:

- ✗ mijloace de transport altele decât cele sus menționate;
- ✗ piese de schimb;
- ✗ avize, taxe cu excepția celor sus menționate.

De reținut!!!

- ✓ **Activele achiziționate, mijloace fixe sau obiecte de inventar, trebuie să fie noi și nu se aplică pentru acestea amortizarea accelerată stipulată expres prin Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare;**
- ✓ **Activele achiziționate pot fi mijloace fixe sau obiecte de inventar, valoarea fără TVA de achiziție a mijloacelor fixe trebuie să fie mai mare sau egală cu 1.800 lei,**

conform Hotărârii Guvernului nr. 105/2007 privind stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe, cu modificările și completările ulterioare;

- ✓ **Finanțarea obținută în cadrul programului este accesibilă o singură dată de către fiecare solicitant.**

Pentru detalii suplimentare referitoare la programul START și la înscrierea la cea de-a IV-a etapă a Programului femeia manager și anume “**Forumul antreprenoriatului feminin**”, informațiile sunt disponibile pe site-ul www.aippimm.ro al Agenției pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru IMM.

III. SPRIJIN PENTRU EDUCAȚIA ANTREPRENORIALĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Deși importanța instruirii adulților pentru angajare și mobilitate este larg recunoscută în UE, documentele oficiale ale Comisiei Europene arată că sunt necesare eforturi sporite pentru a fi atinsă ținta propusă pentru anul 2010 - o rată medie de 12,5% privind participarea la diferite forme de pregătire a persoanelor cu vârste mai mari de 25 de ani.

III.1 Pentru punerea în practică a politicilor de formare continuă, Comisia Europeană a lansat ***Programul pentru formare continuă: oportunități de educație și instruire pentru toți, în perioada 2007-2013.***

În acest cadru, prin finanțarea unei arii largi de proiecte, se asigură participarea cursanților la forme de pregătire pentru orice nivel, urmărindu-se în același timp, dezvoltarea sistemelor de educație și instruire din Uniunea Europeană. Se are în vedere implicarea în proiecte a cât mai multor părți interesate, în scopul maximizării rezultatelor și asigurării reproductibilității la o scară cât mai extinsă a acestora. Astfel, alături de beneficiarii instruirii, de traineri sau profesori, la activitățile derulate sunt stimulate să participe și alte entități interesate: universități, instituții sau organizații neguvernamentale cu responsabilitate în domeniile abordate, etc.

Disponând de un buget total de 7 miliarde Euro, **Programul pentru formare continuă** finanțează o arie diversificată de activități, incluzând stagiile de instruire, schimburile de experiență, vizitele de studiu, activitățile în rețea (networking), diseminarea modelelor de bune practici, s.a..

III.2 În sfera educației antreprenoriale, Comisia Europeană derulează, în prezent, **Programul Erasmus pentru tinerii întreprinzători**, prezentat în secțiunea următoare.

Lansat de Comisia Europeană în anul 2009, Programul *Erasmus pentru tinerii întreprinzători* este operațional în toată Uniunea Europeană, până în luna iunie a anului 2011. Prin implementarea Programului se urmărește sprijinirea noilor antreprenori în dobândirea abilităților necesare administrării unei întreprinderi mici sau mijlocii, prin participarea la schimburi de experiență în statele membre ale Uniunii Europene. Totodată, tinerii antreprenori pot constitui o sursă de idei inovatoare și experiențe specifice țării de origine, valorificate în firma gazdă.

În acest mod se contribuie la diseminarea și îmbogățirea cunoștințelor antreprenoriale, precum și la intensificarea transferului de experiență și know-how între antreprenori, la nivelul Uniunii Europene.

Inițiativa Comisiei Europene răspunde în mod inovator principiilor prevăzute în Documentul cadru de politici pentru IMM SBA, adoptat în anul 2008, cu privire la stimularea potențialului antreprenorial în Uniunea Europeană și încurajarea cooperării economice transfrontaliere.

Care sunt obiectivele Programului?

Obiectivele specifice ale Programului sunt următoarele³⁰:

- Instruirea la locul de muncă a tinerilor întreprinzători, în cadrul unor IMM-uri localizate într-o țară europeană, alta decât țara de origine, în vederea inițierii cu succes a noilor întreprinderi sau dezvoltării unor idei de afaceri;
- Schimbul de experiențe și informații referitoare la obstacolele și provocările întâlnite în etapele de demarare și dezvoltare a afacerii;
- Creșterea accesului pe piață și identificarea de potențiali parteneri în alte state europene, atât pentru noile afaceri, cât și pentru cele deja existente;

---

³⁰ ***, *The European Entrepreneur Exchange Programme, Users' Guide*, European Commission, Enterprise and Industry, <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=06&pid=019&faqcat=14&faqid=104>

- Networking între întreprinzători, bazat pe cunoștințele și experiențele acumulate în țările participante.

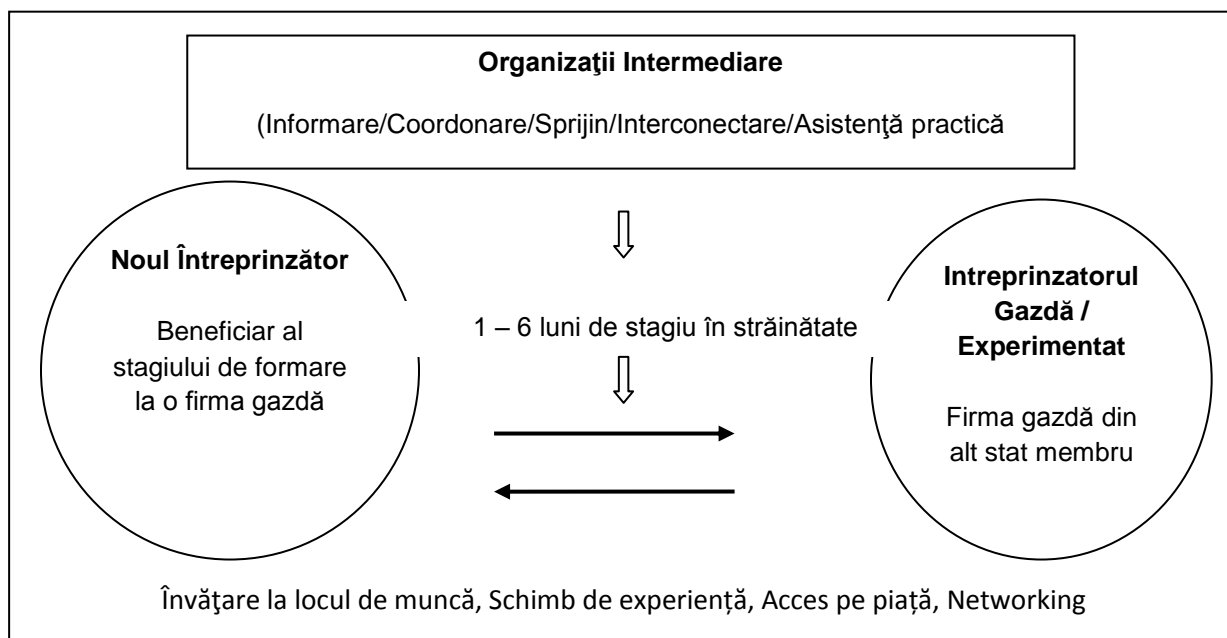
Erasmus pentru tinerii întreprinzători este finanțat de Comisia Europeană și se derulează în 24 de state membre, prin intermediul unui număr de 178 de organizații intermediare cu competență în domeniul promovării antreprenoriatului și sprijinirii afacerilor (de ex: camere de comerț, centre de start-up, incubatoare de afaceri, etc). Activitatea acestor entități este coordonată la nivel european de Asociația Camerelor de Comerț și Industrie, EUROCHAMBRES, care acționează ca Oficiu Suport, conlucrând strâns cu Comisia Europeană.

Cunoștințele și informațiile pe care tânărul antreprenor le va dobândi pe durata schimbului de experiență, vizează următoarele domenii:

- Cercetări de piață și identificarea unor noi oportunități de afaceri;
- Proiecte de Cercetare – Dezvoltare – Inovare;
- Înțelegerea aspectelor de finanțare a unei IMM;
- Marketing, vânzări, mărci comerciale;
- Proiecte concrete în aria de activitate a firmei gazdă.³¹

Figura 3.

STRUCTURA PROGRAMULUI ERASMUS PENTRU TINERII ÎNTRERINZĂTORI

³¹ ***, *The European Entrepreneur Exchange Programme, Users' Guide*, European Commission, Enterprise and Industry, <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=06&pid=019&faqcat=14&faqid=104>

Sursa: ***, *The European Entrepreneur Exchange Programme*, Users'Guide, European Commission, Enterprise and Industry, <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=06&pid=019&faqcat=14&faqid=104>

Cine poate participa?

Pot participa la program întreprinzători noi/tineri și întreprinzători gazdă/experimentați, astfel:

- ✓ **Întreprinzători noi (NE-New entrepreneurs)** definiți ca întreprinzători, care au decis să inițieze propria afacere sau au înființat deja o întreprindere în ultimii trei ani.

Indiferent dacă se află în stadiul de inițiere sau a fost deja înregistrată, întreprinderea poate avea orice domeniu de activitate economică. NE trebuie să demonstreze o bună formare educațională și vocațională și să aibă o idee viabilă de afacere. În plus trebuie să dovedească viziune, angajare, inițiativă și creativitate. Pe parcursul stagiului, NE va contribui la dezvoltarea afacerii în firma gazdă făcând apel la abilitățile personale și, de asemenea, va câștiga un important și util bagaj de cunoștințe necesar pentru evoluția propriei afaceri. Candidatul va trebui să asigure surse de finanțare suplimentare pentru acoperirea costurilor care depășesc grantul acordat din fonduri europene, dacă este cazul.³²

NE este eligibil să participe în Program dacă demonstrează suficiente abilități antreprenoriale, în conformitate cu documentația aprobată de organizația intermediară. Nu se impun restricții cu privire la vârsta noului întreprinzător, ci numai condiția de maximum 3 ani în exercitarea rolului de antreprenor sau manager al unei firme.

- ✓ **Întreprinzătorii gazdă (HE-Host entrepreneurs)** definiți ca întreprinzători experimentați, care dețin sau administrează o întreprindere mică sau mijlocie în Uniunea Europeană.³³

³² ***, *The European Entrepreneur Exchange Programme*, Users'Guide, European Commission, Enterprise and Industry, <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=06&pid=019&faqcat=14&faqid=104>

³³ Ibidem

Întreprinzătorii gazdă care participă la Program trebuie să aibă disponibilitatea de a împărtăși experiențele lor antreprenoriale și profesionale, beneficiind în schimb de contribuția originală pe care o va aduce la dezvoltarea afacerii sale noul întreprinzător, venit din alt stat european. HE trebuie să se angajeze că va lucra cu noul antreprenor în firma sa, favorizând dezvoltarea capacității și abilităților antreprenoriale ale acestuia. Pentru a fi eligibil, un antreprenor gazdă trebuie să demonstreze competențe deosebite și să dovedească angajarea în activități care vor oferi noului antreprenor oportunități relevante pentru studiu și învățare.

Programul finanțează numai mobilitatea noilor/tinerilor întreprinzători, nu și a antreprenorilor gazdă; de aceea schimbul reciproc, în sensul de deplasare a HE în țara noului/tânărului întreprinzător, nu este obligatorie, iar dacă se realizează un asemenea schimb, costurile aferente sunt suportate de părțile implicate, ele neputând fi decontate în cadrul Programului ca fiind cheltuieli eligibile.

Cum se poate participa?

Antreprenorii noi și cei experimentați/gazdă interesați se pot înscrie în Program, prin completarea formularului electronic de înregistrare și contactarea organizației intermediare (IO) pentru care optează.

Organizația selectată va acționa ca ghid și punct de contact pe tot parcursul procesului de aprobare și implementare a proiectului.

Procesul de identificare, validare, implementare și evaluare a stagiului în străinătate cuprinde patru etape³⁴:

1. **Etapa de înregistrare** - Formularul de înregistrare înaintat electronic va conține CV-ul solicitantului și va furniza detalii cu privire la abilități relevante, experiență, educație, limbi străine cunoscute, sector de activitate, motivația pentru a lucra în străinătate cu un HE, informații care trebuie să fie demonstrate prin prezentarea unui plan de afaceri atașat unui proiect concret.

În etapa de înregistrare, NE și HE trebuie să selecteze una din organizațiile intermediare desemnate oficial de Comisie, în vederea procesării cererilor lor. Este recomandabilă

---

³⁴ ***, *The European Entrepreneur Exchange Programme, Users' Guide*, European Commission, Enterprise and Industry, <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=06&pid=019&faqcat=14&faqid=104>

alegerea unei organizații intermediare, care activează în regiunea/țara de rezidență a NE sau HE.

Cererile aprobate pentru participarea în Program sunt centralizate în Catalogul online, care permite Organizațiilor Intermediare să identifice partenerii adecvați pentru fiecare solicitant. De asemenea, antreprenorii gazdă pot să evalueze în catalogul online partenerii cei mai potriviți și să facă recomandări organizațiilor intermediare, în acest sens.

Se recomandă citirea cu atenție a ghidului și formularului de înregistrare pentru a avea la dispoziție toate informațiile necesare, înaintea începerii înregistrării online, deoarece procesul nu permite salvarea chestionarelor incomplete sau nefinalizate.

Vizualizarea documentelor se poate face pe website-ul programului www.erasmus-entrepreneurs.eu.

Organizația Intermediară (selectată de către solicitant) va verifica conformitatea documentației de înregistrare cu criteriile de eligibilitate prevăzute și va evalua planul de afaceri și celelalte cerințe, în vederea calificării în Program.

2. Etapa de identificare a partenerilor

Organizațiile Intermediare facilitează contactele între NE și HE și se implică în crearea parteneriatelor. De asemenea, întreprinzătorii acceptați în Program pot căuta direct, în baza de date electronică, partenerii corespunzători și pot anunța organizația intermediară despre alegerea făcută.

3. Etapa de contractare și pregătire a schimbului de experiență

Părțile implicate (NE, HE, cele două organizații responsabile) încheie Acordul pentru participarea la Programul Erasmus pentru tinerii întreprinzători, care cuprinde angajamentul întreprinzătorilor, planul de afaceri/lucru/studiu, responsabilitățile, condițiile financiare și juridice și semnează documentele necesare. Aprobarea finală este dată de Comisia Europeană.

Noul Întreprinzător și Întreprinzătorul Gazdă participă la activitățile pregătitoare derulate de Organizațiile Intermediare implicate.

4. Etapa de implementare și evaluare

NE și HE efectuează perioada de stagiul în străinătate, în una sau mai multe etape, în acord cu necesitățile și condițiile stipulate și raportează cu privire la activitățile efectuate. Durata stagiului la firma gazdă din străinătate este de 1-6 luni, cu posibilitatea fracționării în intervale de timp de minimum 1 săptămână, distribuite pe parcursul a 12 luni. Activitățile desfășurate sunt monitorizate de Organizația Intermediară, care evaluează rezultatele realizate.

Organizațiile Intermediare

Organizațiile Intermediare desemnate de Comisie în etapa inițială a Programului activează la nivel național și regional, oferind suportul necesar întreprinzătorilor pentru: promovare, informare, validarea cererilor, găsirea partenerilor cei mai potriviți profilului și activității lor, facilitarea contactelor și stabilirea relaționării înaintea vizitei la firma gazdă. De asemenea, asigură asistență locală pentru celelalte cerințe legate de șederea în străinătate a NE (cazare, transport, asigurări, etc.).³⁵

Orice aranjament între un NE și HE necesită două Organizații Intermediare – una ca punct de contact pentru NE și alta ca punct de contact pentru HE- având în vedere că NE și HE provin din țări diferite. Organizația Intermediară selectată de Noul Întreprinzător acordă finanțarea nerambursabilă, calculată corespunzător locației/țării și duratei stagiului de formare, în conformitate cu prevederile stabilite în Ghidul Programului.

Lista Organizațiilor Intermediare

Organizațiile Intermediare la nivelul fiecărei țări, selectate oficial pentru implementarea Programului și datele lor de contact sunt publicate pe website-ul dedicat.

Organizațiile Intermediare din România³⁶, desemnate oficial pentru derularea Programului, sunt următoarele:

Camera de Comerț și Industrie Bacău, Bacău

Str. Libertății 1
600052 Bacău

³⁵ ***, *JEUNE POSITION ERASMUS FOR YOUNG ENTREPRENEURS (EYE) Pilot Project of the European Commission*, Brussels, March 2008, http://www.jeune-pme.eu/doc/0308_ppEYE.pdf

³⁶ <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=05&pid=018&ctr=17>

Tel: +40 749 088 843

E-mail: een@cciabc.ro

www.cciabc.ro

Camera de Comerț și Industrie Prahova, Prahova

Strada Cuza Vodă 8

10010 Ploiesti

Tel: +40 244 516666

Email: office@cciph.ro

www.cciph.ro

Institutul Postliceal Phoenix, Cluj

Str. Meseriilor 20

400137 Cluj-Napoca

Tel: +40 264 437 313

E-mail: mvonica2004@yahoo.com

www.institutphoenix.ro

Patronatul Tinerilor Întreprinzători din România, București

Pța. Walter Mărăcineanu 1-3, Intrarea 1, Et. 1, Sector 1

010155 București

Tel: +40 213 167 108, +40 318 241 590

E-mail: office@ptir.ro

Email2: florin@advicegroup.ro

www.ptir.ro

Totuși, dat fiind succesul acestui Program, Comisia Europeană are în vedere posibilitatea de prelungire a termenului de implementare.

Întreprinzători aparținând celor 2 categorii se pot adresa Organizațiilor Intermediare pentru obținerea informațiilor relevante și înregistrarea în Program.

Informații și Contact

Pentru detalii tehnice:

Erasmus for Young Entrepreneurs Support Office

c/o EUROCHAMBRES, Avenue des Arts, 19 A/D

B-1000 Brussels, Belgium

Tel: +32 (0)2 282 08 73

Fax: +32 (0)2 280 01 91

E-mail: support@erasmus-entrepreneurs.eu

Web: www.erasmus-entrepreneurs.eu

Pentru alte aspecte privind cadrul general și financiar al Programului:

European Commission

Entrepreneurship Unit (E.1)

B-1049 Brussels, Belgium

E-mail: entr-entrepreneurship@ec.europa.eu

Web: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/erasmus/index.htm

IV. CONCLUZII

Climatul dominat de criza economico-financiară constituie o provocare atât pentru firmele cu experiență cât și pentru noile idei antreprenoriale. Cei care au reușit, în actualul context economic, să găsească soluțiile reformatoare cele mai potrivite constituie în prezent referințe pentru cei care îndrăznesc să pornească acum pe drumul antreprenoriatului.

Cadrul legislativ și instituțional, atât la nivel european cât și la nivel național, vine în sprijinul antreprenorilor ale căror strategii se cer în permanență inovate și adaptate competiției internaționale.

Antreprenoriatul românesc deține potențialul de dezvoltare și creștere rapidă, însă pentru ca acest lucru să se întâmple trebuie ca tinerii antreprenori să gândească inovator, să se perfecționeze continuu și să-și asume riscul pentru acțiunile întreprinse.

În același timp, promovarea talentului antreprenorial și dezvoltarea abilităților antreprenoriale trebuie să stea permanent în preocuparea instituțiilor abilitate - a autorităților guvernamentale, organizațiilor de promovare a antreprenoriatului, sau a furnizorilor de sprijin pentru afaceri – prin asigurarea unui suport financiar și tehnic eficient, adecvat particularităților mediului de afaceri românesc.

Programele prezentate în acest studiu pot fi folositoare pentru cei care aplică, doar dacă aceștia sunt suficient de motivați și determinați să-și îmbunătățească propria afacere datorită know-how-ului dobândit și finanțării primite și implică totodată realizarea unor proiecte solide care vor da șansa antreprenorilor români să intre în competiția de pe Piața Unică.

FUNDAȚIA POST-PRIVATIZARE

Investim în succes